

Religiositat popular

Dll, 23/11/2009 per Antoni Nello

[En un seminari de Veneçuela](#)

Em comenta l'Osmin, un seminarista eixerit, que no entén perquè un continent amb més d'un 80% de creença cristiana, fonamentalment catòlica, no aconsegueix eradicar la violència... la veritat és que tampoc sé ben bé què dir-li, té raó i prou: la religió no sempre ha estat motor de pau, ni de desenvolupament ni de justícia, malgrat les preses de consciència contemporànies en aquesta direcció.

Em quedo amb la dada: més d'un 80% de la població es creient. Això també és veritat a Veneçuela. Hi ha una creença capil·larment difosa que impregna les vides de les persones, fins i tot amb manifestacions socials que, sovint, resultant xocants: els autobusos tenen sempre escrits religiosos, confiant al sant o a la mare de Déu de torn, la seva seguretat (mai posarien, per exemple, que Déu no existeix!). O bé el costum de demanar sempre la benedicció, "su bendición", al pare, a la mare i sobretot al mossèn. "Que Dios me lo bendiga" he après a respondre. Certament, aquesta religiositat popular està sovint tenyida d'elements quasi màgics, en la creença d'un "Deus ex machina" al que s'adrecen tots els problemes en l'expectativa de la seva resolució. Però resta aquesta certesa fonda de l'existència d'un Déu benèvol al que estem "relligats" indefugiblement.

L'experiència de viure en un país amb aquesta religiositat popular difosa em planteja moltes qüestions, d'aquí i d'allà. Què hem perdut nosaltres? Perquè i com? Perquè l'oblit o arraconament de Déu, quan no negació o menyspreu, en les nostres societats benestants? De vegades penso que hem construït una pastoral hiperacional i puritana que ha menystingut la sensibilitat religiosa senzilla, potser tenyida amb supersticions, potser amb regust folklòric, potser amb molts tics discutibles, però sincera. Potser no hem sabut generar una acollidora pedagogia de la fe popular. Potser, teològicament, ens hem endinsat tant fonament en la modernitat que hi hem quedat atrapats. I tanmateix, és el meu parer, i penso que la meva experiència personal i pastoral, la qüestió de Déu segueix present en el fons del cor dels homes i dones del nostre món, potser anestesiada, endormiscada, arraconada, però present.

Certament, la religiositat popular d'aquí també em planteja qüestionaments seriosos. Quina repercussió real té en la vida de les persones, més enllà de les seves manifestacions litúrgiques, culturals o socials? Com acompanyar aquesta fe simple vers una major densitat existencial i una més gran eficàcia vital? Però em queda el regust, bonic, d'una creença real, sincera, que mereix tot el meu respecte i m'exigeix una especial atenció pastoral, ja sigui en la seva vessant celebrativa com en la seva formulació raonable. Hi ha practiques religioses que em resulten absolutament alienes en el nostre context català, especialment i malauradament per la seva rellevància ideològica, que aquí se m'han fet entranyables i a les que em dedico amb veritable devoció i afició. Aquesta setmana, per exemple, les religioses a les que anem cada matinada a celebrar missa, les "siervas del santísimo", han organitzat les 40 hores d'adoració, una maratón! És el segon any que les acompanyo, a elles i al grup de "adoradoras y adoradores", missa amb predicació específica cada matí i cloenda de la jornada amb benedicció solemne amb el santíssim al capvespre. Avui, diumenge, cloenda oficial amb l'Arquebisbe a la que he participat concelebrant: hem acabat amb una breu processó amb el

santíssim sota pali (honor i resguard del sol infernal o de les pluges sobtades) i, la veritat, he somrigut, he gaudit, i he recordat les connotacions històriques de les nostres processons sota pali... és ben cert que “o tempora, o mores!”...